

Riktlinjer för kommunal vuxenutbildning

Beslutad av: Socialnämnden

Datum och paragraf: 2022-12-15 § 91

Giltighetstid: Tillsvidare

Policy

Revideringar och omarbetningar: 210701, 221231

Riktlinje

Dokumentet gäller för: Arbete och utbildning, socialförvaltningen

Rutin/väg-
ledning

Dokumentansvarig: Områdeschef för Arbete och utbildning, socialförvaltningen

Innehåll

1 Inledning	3
Syfte	4
1.1 Lagstiftning	4
2 Målgrupper inom vuxenutbildningen.....	4
3 Behörighet för att få studera.....	5
3.1 Behörighet för studier på grundläggande nivå och särskild utbildning på grundläggande nivå	5
3.2 Behörighet för studier på gymnasial nivå och särskild utbildning på gymnasial nivå	5
3.3 Närmare om behörighetsreglerna för grundläggande och gymnasial nivå.....	6
3.3.1 Bosatt i landet.....	6
3.3.2 Saknar kunskaper som normalt uppnås i grundskolan/som utbildningen syftar till att ge	6
3.3.3 Har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen	6
3.4 Behörighet för studier inom SFI	7
3.5 Rätt att läsa på gymnasial nivå.....	7
4 Handläggning	7
5 Ansökan	8
5.1 Grundläggande nivå	8
5.1.1 Interkommunal ansökan	8
5.2 Gymnasial nivå och särskild utbildning på gymnasial nivå.....	8
5.2.1 Urvalsregler.....	9
6 Grund för att avslå ansökan.....	9
7 Åtgärder vid bristande progression och avstängning	10
7.1 Bristande progression.....	10
7.2 Avstängning	10
8 Beslut vid myndighetsutövning.....	11
9 Överklagan	11

Policy

Riktlinje

Rutin/väg-
ledning

1 Inledning

Kommunen ska tillhandahålla kommunal vuxenutbildning till sina medborgare i syfte att stödja och stimulera vuxna till ett livslångt lärande. Den kommunala vuxenutbildningen är ett utbildningsalternativ för dem som av olika anledningar behöver komplettera sina kunskaper och meriter på grund- eller gymnasieskolenivå eller som behöver gå utbildning i svenska för invandrare.

I Hallstahammars kommun bedrivs vuxenutbildningen inom området Arbete och Utbildning som tillhör socialförvaltningen. Svenska för invandrare, svenska som andraspråk (grundnivå) samt vårdbiträdesutbildning bedrivs i egen regi. Övrig utbildning inom grund- och gymnasienivå sker via upphandlat ramavtal som bygger på turordning mellan leverantörerna. Detta innebär att elever inte äger rätt att välja utbildningsföretag utan rangordning inom ramavtalet styr vilken leverantör som levererar vilken utbildning.

I Hallstahammars kommun erbjuds följande yrkesutbildningar:

Barn och Fritid

Bygg och Anläggning

El och Energi

Fordon och Transport

Industri teknik

Restaurang och livsmedel

VVS och fastighet

Vård och omsorg

Naturbruk

Hantverk

Policy

Riktlinje

Rutin/väg-
ledning

Syfte

Riktlinjerna syftar till att tydliggöra kommunens ansvar för vuxenutbildningen, dess målgrupper och förutsättningar. Riktlinjerna ger stöd för handläggning och beslutsfattande gällande kommunal vuxenutbildning. Riktlinjerna syftar också till att skapa en ökad transparens gentemot kommunens medborgare avseende kommunens förfarande i samband med antagning till den kommunala vuxenutbildningen.

1.1 Lagstiftning

Den kommunala vuxenutbildningen regleras i lagstiftning och förordningar. De viktigaste är:

- Skollagen (2010:800)
- Förordning om kommunal vuxenutbildning (2011:1108)
- Läroplan för vuxenutbildning (SKOLFS 2012:101)

Utöver dessa tillkommer Skolverkets föreskrifter och allmänna råd.

2 Målgrupper inom vuxenutbildningen

Kommunal vuxenutbildning bedrivs för olika målgrupper på grundläggande nivå, gymnasial nivå, svenska för invandrare (SFI) samt särskild utbildning för vuxna.

Utbildning på grundläggande nivå är till för elever som behöver läsa in, komplettera eller repetera grundskolans ämnen och kurser. Utbildningen ska ge de kunskaper som behövs för att delta i samhälls- och arbetslivet.

Vuxenutbildning på gymnasial nivå vänder sig till elever som vill komplettera sin gymnasieutbildning eller läsa in behörighet till högskolan. Gymnasial vuxenutbildning riktar sig även till elever som vill få sina kunskaper validerade eller som vill lära sig ett nytt yrke.

SFI-utbildning är utbildning för elever som inte har svenska som modersmål och som behöver förbättra sina kunskaper i det svenska språket.

Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå samt kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå riktar sig till vuxna med intellektuell funktionsnedsättning eller förvärvad hjärnskada.

Policy

Riktlinje

Rutin/vägledning

3 Behörighet för att få studera

Bestämmelser om vem som har rätt och behörighet att delta i kommunal vuxenutbildning regleras i skollagen (2010:800).

3.1 Behörighet för studier på grundläggande nivå och särskild utbildning på grundläggande nivå

Enligt 20 kap 11 § skollagen har en vuxen rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 20 år, om han eller hon:

1. är bosatt i landet
2. saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen

Samtliga förutsättningar ovan ska vara uppfyllda för att eleven ska anses behörig att läsa sökt utbildning. En elev som är behörig till utbildning får välja att läsa utbildningen i en annan kommun än hemkommunen om utbildningen ges där (se avsnitt 5.1.1. interkommunal ansökan).

Även den som är yngre än 20 år *kan* vara behörig om det finns särskilda skäl med hänsyn till den sökandes personliga förhållanden. Det kan till exempel handla om ungdomar som redan bildat familj eller tagit avgörande steg in i vuxenvärlden. Beslut om att bevilja sådan dispens fattas av rektor för vuxenutbildningen.

Enligt 20 kap 11 a § skollagen, är en vuxen med utvecklingsstörning behörig att delta i särskild utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år om han eller hon

1. är bosatt i landet
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen

3.2 Behörighet för studier på gymnasial nivå och särskild utbildning på gymnasial nivå

Enligt 20 kap 20 § skollagen, är en vuxen behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå från och med det andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 20 år, om han eller hon:

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och

Policy

Riktlinje

Rutin/vägledning

4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Även den som är yngre än 20 år *kan* ha rätt att läsa utbildning på gymnasial nivå om en utbildning har slutförts (det vill säga elev har erhållit slutbetyg eller gymnasieexamen) på ett nationellt program i gymnasieskolan eller annan likvärdig utbildning.

En vuxen som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå och som efter ett yrkesprogram i gymnasieskolan har fått en examen utan att ha uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier har rätt att delta i utbildning i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå sådan behörighet, enligt 20 kap 19 § skollagen.

En vuxen som uppfyller behörighetskraven i 20 kap 20 § skollagen har därmed rätt att läsa in behörighet eller särskild behörighet.

Enligt 20 kap 20 a § är en vuxen med utvecklingsstörning behörig att delta i särskild utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

3.3 Närmare om behörighetsreglerna för grundläggande och gymnasial nivå

3.3.1 Bosatt i landet

Med bosatt i landet avses att elev ska vara folkbokförd i Sverige. För elever som inte är folkbokförda i Sverige men som har uppehållsrätt finns bestämmelser i 29 kap 2 § skollagen.

3.3.2 Saknar kunskaper som normalt uppnås i grundskolan/som utbildningen syftar till att ge

För rätt till studier på grundläggande eller gymnasial nivå krävs att elev har genomgått grundskola eller gymnasieprogram men trots detta saknar relevanta kunskaper. För de kunskaper som saknas föreligger därmed en rätt att läsa in och fylla kunskapsluckorna för att möjliggöra vidare studier.

3.3.3 Har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen

Policy

Riktlinje

Rutin/vägledning

För rätt till studier krävs att eleven bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. En elev som på nytt vill gå en kurs som han eller hon nyligen gått kan komma att bedömas som att förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen saknas.

I ett beslut från Skolväsendets överklagandenämnd prövades frågan om en elev hade förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I ärendet hade en elev ansökt om engelska på grundläggande nivå samt kurser i engelska på gymnasial nivå. Eleven hade tidigare läst engelska på grundnivå och erhållit IG två gånger. Kommunen avlog ansökan. Skolväsendets överklagandenämnd fastställde att elev hade rätt att läsa engelska på grundläggande nivå då kunskaper saknades däremot saknade elev förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen i engelska på gymnasial nivå varmed överklagan avlogs i denna del (se Skolväsendet överklagandenämnd beslut 2010-12-09 dnr 10:223).

3.4 Behörighet för studier inom SFI

Enligt 20 kap 31 § skollagen har en elev rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon:

- är bosatt i landet (se 29 kap 2 § skollagen), och
- saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge.

Rätt för finländsk medborgare att läsa SFI framgår av 20 kap 31 § st 2 skollagen. Rätt för elev med kunskaper i danska eller norska framgår av 20 kap 32 § skollagen.

3.5 Rätt att läsa på gymnasial nivå

Samtliga elever som uppfyller behörighetskraven i 20 kap 20 § skollagen har rätt enligt skollagen att studera på gymnasial nivå i syfte att bli behörig till högskola eller yrkeshögskola. Rättigheten omfattar grundläggande behörighet eller särskild behörighet för högskola (20 kap 19 – 19 a §§ skollagen) och särskild kunskap för en eller flera utbildningar på yrkeshögskola (20 kap 19 b § skollagen).

4 Handläggning

För ärenden som handläggs enligt skollagen ska vissa av förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser tillämpas, se 29 kap 10 § skollagen. Detta gäller bland annat reglerna kring partsinsyn (10 § förvaltningslagen), utredningsansvar (23 §), enskilds rätt att framföra uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentationsskyldighet (27 §) och rättelse av skrivfel eller liknande (36 §).

Policy

Riktlinje

Rutin/vägledning

Utredningsansvaret innebär att varje ansökan ska utredas i den omfattning som behövs för att beslut ska kunna fattas i frågan. En ofullständig ansökan kan därmed inte avskrivas utan enskild ska få möjlighet att komplettera ansökan med de uppgifter som saknas.

5 Ansökan

Den kommunala vuxenutbildningen i Hallstahammars kommun har ett flertal intagningsperioder. Ansökan görs via vuxenutbildningens ansökningsblankett. Sökande ska i samband med att ansökan görs erbjudas studie- och yrkesvägledning för guidning och information om möjligheter till fortsatta studier, arbetslivets kompetens- och rekryteringsbehov samt studieekonomiska förutsättningar.

5.1 Grundläggande nivå

Ansökan ska skickas in till Vuxenutbildningen i Hallstahammars kommun. Om behörighetskraven i 20 kap 11 § skollagen är uppfyllda ska den sökande antas till utbildningen.

5.1.1 Interkommunal ansökan

Elever på grundläggande nivå har rätt att söka utbildning i annan kommun än hemkommunen. I dessa fall ska ansökan lämnas in till Vuxenutbildningen i Hallstahammars kommun. Ansökan ska skyndsamt sändas vidare till den andra huvudmannen tillsammans med ett yttrande där det ska framgå om eleven anses ha rätt till sökt utbildning (20 kap 14 § skollagen).

Interkommunal ansökan kan enbart ske till utbildningar som anordnas av kommuner vilket innebär att elev inte har rätt att läsa en utbildning som anordnas i annan kommun av ett privat bolag (se Skolverkets överklagandenämnd beslut 2013-01-28 dnr 2012-516).

5.2 Gymnasial nivå och särskild utbildning på gymnasial nivå

Ansökan ska ges in till Vuxenutbildningen i Hallstahammars kommun. Om eleven uppfyller kraven på behörighet och övriga villkor (som t.ex. rätt till utbildning) ska eleven antas till utbildningen. Se bilaga 1 för mer information.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande där det ska framgå om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett yttrande behövs inte om det är onödigt med hänsyn till en tidigare överenskommelse. Se bilaga 2 för mer information.

Ett åtagande att svara för kostnaderna ska alltid lämnas om den sökande har rätt till utbildning och utbildningen inte ges i hemkommunen (se avsnitt 3.5.). Ett åtagande att

Policy

Riktlinje

Rutin/vägledning

svara för kostnaderna ska också alltid lämnas om den sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få delta i utbildning hos den andra huvudmannen. Ett åtagande gäller även om den sökande därefter byter hemkommun (20 kap 19 d, 21 §§ skollagen).

5.2.1 Urvalsregler

Enligt 3 kap 7 § förordning (2011:1108) om vuxenutbildning får urval göras för behöriga sökande till vuxenutbildning på gymnasial nivå om antalet utbildningsplatser är begränsat. Vid detta urval ska företräde ges den sökande som har störst behov av utbildning enligt nedanstående prioriteringsordning:

1. Sökande som önskar fullfölja studier som han eller hon har påbörjat enligt en upprättad individuell studieplan,
2. Sökande som inte har uppnått kraven för en gymnasieexamen eller genomgått någon utbildning som motsvarar utbildning i gymnasieskolan,
3. Sökande som är eller riskerar att bli arbetslös,
4. Sökande som behöver utbildningen för pågående yrkesverksamhet, eller
5. Sökande som behöver utbildningen för planerat yrkesval.

Enligt 3 kap 8 § förordning (2011:1108) om vuxenutbildning får urval göras för behöriga sökande till vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå om antalet utbildningsplatser är begränsat. Vid detta urval ska företräde ges den sökande som har störst behov av utbildning enligt nedanstående prioriteringsordning:

1. Sökande som önskar fullfölja studier som den sökande har påbörjat enligt en upprättad individuell studieplan,
2. Sökande som inte har genomgått utbildning i form av ett nationellt program i gymnasiesärskolan eller någon utbildning som motsvarar ett sådant program,
3. Sökande som är eller riskerar att bli arbetslös,
4. Sökande som behöver utbildningen för pågående yrkesverksamhet, eller
5. Sökande som behöver utbildningen för planerat yrkesval.

Urval görs inte för elever som vill läsa in behörighet eller särskild behörighet till högskola eller yrkeshögskola. Urval får enbart ske om det gäller övriga utbildningar som erbjuds där det finns ett begränsat antal studieplatser (3 kap 7 § st 2 vuxenutbildningsförordningen).

6 Grund för att avslå ansökan

Ansökan om studier inom kommunal vuxenutbildning avslås om något av följande föreligger:

Policy

Riktlinje

Rutin/vägledning

- Elev saknar behörighet till sökt utbildning (se avsnitt 3.)
- Elev söker till kurser som han eller hon redan har fått (minst) godkänt i. Elev hänvisas istället till att göra en prövning.
- Elev som söker extra kurser i syfte att höja meritpoäng och där kurs inte behövs för att bli behörig till vidare studier.
- Elev har inte blivit antagen enligt reglerna om urval (se avsnitt 5.2.1.)

7 Åtgärder vid bristande progression och avstängning

7.1 Bristande progression

Som huvudregel gäller att den elev som mottagits till en utbildning har rätt att fullfölja den.

I de fall eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller inte gör tillfredställande framsteg får beslut fattas om att utbildningen på kursen ska upphöra. enligt 20 kap 9 § skollagen. Beslut om upphörande av studier fattas av Vuxenutbildningens rektor.

För elev med hög frånvaro ägde kommunen rätt att fatta beslut om upphörande av studier men kommunen hade gjort fel som verkställt beslutet innan det vunnit laga kraft, det vill säga kommunen skulle ha väntat med att verkställa beslutet till dess Skolväsendets överklagandenämnd hade fattat sitt beslut (se Skolväsendets överklagandenämnd beslut 2016-04-15 dnr 2016:43).

För bedömning av upphörande av utbildning avseende SFI se Skolväsendets överklagandenämnd: beslut 2014-08-14 dnr 2014:219 (fog för beslut om upphörande), beslut dnr 2015-06-29 dnr 2015:228 (ej fog för upphörande).

7.2 Avstängning

Rektor har även rätt enligt 5 kap 17 § skollagen att stänga av en elev från vidare studier i följande fall:

1. eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måloppfyllelse och kunskaper,
2. eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande,
3. eleven utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling, eller

Policy

Riktlinje

Rutin/vägledning

4. elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart enligt 5 kap 17 § skollagen.

Avstängning från studier med praktiska inslag som t.ex. yrkesutbildning regleras i 5 kap 19 § skollagen.

Det finns ett avgörande från kammarrätten i Jönköping mål nr 355-17 där elev stängdes av en termin från SFI på grund av olämpligt beteende. Kammarrätten gav rektor rätt i frågan.

8 Beslut vid myndighetsutövning

Rätten att fatta beslut framgår av socialnämndens delegationsordning.

Beslut i myndighetsutövning enligt skollagen ska fattas i följande ärenden:

- Beslut om mottagande till vuxenutbildning på grundläggande nivå, 20 kap 13 §
- Beslut om mottagande till vuxenutbildning på gymnasial nivå, 20 kap 22 §
- Beslut om mottagande till vuxenutbildning i svenska för invandrare, 20 kap §
- Beslut om upphörande av studier, 20 kap 9 §
- Beslut om att på nytt beredas utbildning, 20 kap 9 § st. 3 eller st 4
- Beslut om åtagande för interkommunal ersättning, 20 kap 21 §
- Beslut om avstängning, 5 kap 17, 19 §§

9 Överklagan

Vilka beslut som får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd framgår av 28 kap 12 § skollagen. Dessa beslut är bland annat:

- Mottagande till kommunal vuxenutbildning
- Upphörande av utbildning t.ex. på grund av bristande progression
- Att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning, t.ex. om ett beslut har fattats om upphörande av utbildning och omständigheter sedan gör att elev kan ”återuppta” sina studier
- Åtagande om interkommunal ersättning

Beslut om avstängning överklagas till förvaltningsrätten enligt 28 kap 9 § skollagen.

För samtliga avslagsbeslut ska en besvärshänvisning bifogas beslutet där det bland annat ska framgå till vilken instans elev äger rätt att överklaga.

Policy

Riktlinje

Rutin/vägledning

Policy

Riktlinje

Rutin/väg-
ledning

